

17.06.2021 r.

UMOWA PRZECHOWANIA ZBOŻA I INNYCH PŁODÓW ROLNYCH – na co warto zwrócić uwagę i jak zabezpieczyć interesy składającego?

adw. Izabella Katzor

Wielkimi krokami zbliża się lato, co oznacza, że producenci rolni coraz intensywniej przygotowują się do nadchodzących żniw i zbiorów. Poza przygotowaniem technologicznym i osobowym, warto też pamiętać o zabezpieczeniu miejsca na przechowywanie zebranych zbiorów, które bezpiecznie będą czekać na późniejsze wykorzystanie. Co powinien jednak zrobić producent rolny, jeżeli nie dysponuje wystarczającym magazynem, który pomieści wszystkie zbiory? **Dobrym pomysłem jest zawarcie umowy przechowania**. Warto jednak zwrócić uwagę na jej treść i odpowiednio zabezpieczyć oddane na przechowanie płody rolne.

Przepisy kodeksu cywilnego regulują podstawowe zasady rządzące umową przechowania. I tak, zgodnie z art. 835 kodeksu cywilnego **przez umowę przechowania przechowawca zobowiązuje się zachować rzecz ruchomą oddaną mu na przechowanie w stanie nie pogorszonym**. Do obowiązków przechowawcy należy także:

- **przechowywanie rzeczy w sposób do jakiego się zobowiązał**, a w przypadku braku szczegółowego uregulowania co do sposobu przechowania, w taki sposób, jaki wynika z właściwości przechowywanej rzeczy i okoliczności;
- wykazywanie się **należyłą starannością wymaganą do przechowywania rzeczy, jakie przyjął na przechowanie**;
- **zakaz używania, bez zgody składającego, rzeczy oddanej na przechowanie za wyjątkiem celowego działania w celu zachowania rzeczy w stanie nie pogorszonym**;
- **nieprzemieszczanie bez zgody składającego rzeczy oddanej na przechowanie** poza sytuacją zagrożenia utraty lub uszkodzenia rzeczy, przy czym przyjmuje się, że o ile to możliwe, nawet w takiej sytuacji składający powinien wyrazić zgodę na przeniesienie rzeczy;
- **zakaz oddawania rzeczy na przechowanie innej osobie**, poza sytuacją wymuszoną przez okoliczności – przy niezwłocznym zawiadomieniu składającego o konieczności oddania rzeczy, a także o miejscu i o osobie zastępcy.

Za przechowanie rzeczy przechowawcy należy się wynagrodzenie zgodnie z umową albo taryfą, która obecnie rozumiana jest jako zwyczajowo przyjęte cenniki rynkowe dla tego rodzaju usług, z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego oraz ustalonych zwyczajów. **Dopuszcza się także, że strony umowy przechowania mogą się umówić na przechowanie rzeczy bez wynagrodzenia.** Niezależnie od obowiązku zapłaty wynagrodzenia, składający jest zobowiązany zwrócić przechowawcy wydatki, które zostały poniesione w celu należytego przechowania rzeczy, chyba że w treści umowy strony uwzględniły już te wydatki w ramach wynagrodzenia.

Niezależnie od kodeksowych zasad wskazanych powyżej, **oddając na przechowanie zboże czy inne płody rolne warto pamiętać o wprowadzeniu dodatkowych zabezpieczeń umownych, które pozwolą na bezpieczne przechowanie rzeczy.** O czym nie można zapomnieć?

1. Z uwagi na to, że zboża i inne płody rolne stanowią **rzeczy oznaczone tylko co do gatunku**, a zatem brak jest możliwości, poza wskazaniem ich parametrów, dokładnego ich skonkretyzowania, konieczne jest **zastrzeżenie w umowie przechowania, własności rzeczy składającego oraz pozostawienie składającemu wyłącznego prawa do dysponowania rzeczami oddanymi na przechowanie.** Brak takiego zapisu może skutkować daleko idącymi konsekwencjami – rzeczy oznaczone co do gatunku (tutaj zboże czy płody rolne), którymi może rozporządzać przechowawca, podlegają przepisom o pożyczce (depozyt nieprawidłowy). W konsekwencji, w przypadku np. ogłoszenia upadłości przechowawcy i braku odpowiednich zapisów umownych, oddane na przechowanie płody rolne będą traktowane jak własność przechowawcy, a zatem składający nie będzie mógł domagać się ich zwrotu. W takiej sytuacji pozostanie mu jedynie dochodzenie zaspokojenia wierzytelności wraz z innymi wierzycielami w ramach postępowania upadłościowego, co jak wiadomo, często kończy się szczątkowym a nawet żadnym zaspokojeniem, o utracie oddanych na przechowanie płodów rolnych już nie wspominając.

Jednocześnie, poza jednoznacznym, umownym zastrzeżeniem własności oraz prawa dysponowania rzeczy, dobrym zabiegiem jest **wprowadzenie obowiązku założenia plomb w magazynie oraz umieszczenia na nim tabliczki, ze wskazaniem dokładnych danych właściciela rzeczy.** W takiej sytuacji składający bez problemu wykaże, że pozostaje właścicielem przechowywanych tam rzeczy.

2. **Zboża i inne płody rolne wymagają specyficznych warunków przechowywania**, dlatego warto w umowie przechowania wskazać **dokładne zasady na jakich ma się odbywać przechowywanie.** Istotne jest wprowadzenie **zastrzeżeń dotyczących temperatury i wilgotności, zakazu przechowywania wspólnie z innymi produktami a także szczegółowe określenie zasad przygotowania magazynów,** które będą posiadały określone certyfikaty, poddane będą deratyzacji oraz zabezpieczone przed insektami i gryzoniami. Nie należy też zapominać o zastrzeżeniu dotyczącym **możliwości przeprowadzenia inwentaryzacji przechowywanej rzeczy, rozliczania się za ubytki w oddanych na przechowanie płodach rolnych, odpowiednim prowadzeniu dokumentacji czy wprowadzeniu zasad logistyki dostaw.**

3. Kolejną, istotną częścią umowy przechowania zbóż i innych płodów rolnych, jest **wprowadzenie obowiązkowych zabezpieczeń zarówno przed siłą wyższą, jak i przed nieuczciwymi przechowawcami**. W tym pierwszym przypadku najlepszym rozwiązaniem pozostaje wprowadzenie **obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej pomiotu**, któremu powierzone zostaje na przechowanie zboże i inne płody rolne, z **dodatkowym rozszerzeniem na ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej przechowawcy z sumą gwarancyjną, która odpowiadać będzie wartości oddawanego na przechowanie zboża i innych płodów rolnych**. Warto też, **by dodatkowo magazyn, w którym zboża czy inne płody rolne będą przechowywane, także posiadał ubezpieczenie od zdarzeń losowych**. Przed zaakceptowaniem polisy przedstawionej przez przechowawcę, warto zapoznać się z OWU tych ubezpieczeń – tylko wówczas składający będzie miał pewność, czy ubezpieczyciel nie wyłączył swojej odpowiedzialności w sytuacjach, które z punktu widzenia przechowywanych rzeczy y– zboża czy płodów rolnych, mogą być istotne.
4. **Katalog zabezpieczeń przed nieuczciwymi przechowawcami jest szeroki**, a wybór jednego z nich zdeterminowany będzie zarówno przez czasookres trwania umowy, wolumen oddanych na przechowanie rzeczy, ich wartość oraz wolę obu stron umowy przechowania. Składający, chcąc należycie zabezpieczyć swoje interesy powinien rozważyć wprowadzenie obowiązku **przedstawienia gwarancji bankowej bądź wpłaty depozytu gotówkowego, zabezpieczenia wekslowego bądź hipotecznego, względnie poręczenia**. Wybór sposobu zabezpieczenia interesów składającego, jako ściśle związany z indywidualną sytuacją, powinien być starannie dobrany, przy uwzględnieniu konkretnych okoliczności.
5. Z punktu widzenia obu stron umowy przechowania, warto w treści umowy **dokładnie opisać zasady wynagrodzenia z tytułu świadczenia usług przechowalniczych**, a także **zakres czynności uwzględnionych w ramach konkretnej usługi**. W przypadku tak specyficznego towaru jak zboża czy inne płody rolne, warto skonkretyzować, czy w ramach wynagrodzenia rozliczane będą usługi ważenia, sporządzania próbek, badań laboratoryjnych, utrzymywania i konserwacji magazynów, załadunku a nawet utrzymywania w gotowości przestrzeni na przyjęcie zboża w przyszłości.

Jak każda umowa, także umowa przechowania, im bardziej szczegółowo przygotowana, tym lepiej zabezpieczy interesy podpisujących ją stron. Przygotowując się zatem do tegorocznych zbiorów, warto zawczasu przemyśleć komu i na jakich warunkach oddać na przechowanie owoc swojej pracy.

